

HİKÂYE HARİTASI YÖNTEMİNİN OKUDUĞUNU ANLAMAYA ETKİSİ

THE EFFECT OF STORY MAP METHOD ON READING COMPREHENSION

Muamber YILMAZ*

ÖZET

Bu araştırmada okuduğunu anlama güçlüğü olan bir öğrencinin, okuduğunu anlama becerilerini geliştirmede hikâye haritası yönteminin etkisi incelenmiştir. Araştırma ilköğretim 7. sınıftan araştırmanın amacına uygun olarak seçilen bir öğrenci üzerinde yapılmıştır. Araştırmanın amacına uygun olarak seçilen öğrenciye, Türkçe ders kitabından düzeyine uygun olarak seçilen metinler okutulmuş, okutulan metin ile ilgili 3 tane basit anlama, 3 tane de derinlemesine anlama olmak üzere toplam 6 tane okuduğunu anlama sorusu sorulmuştur. Öğrenci metni anlamada zorlandığı için alt sınıf düzeylerinden metinler okutulmuş, her metin ile ilgili okuduğunu anlama sorularını cevaplaması istenmiştir. Uygulama öncesi yapılan değerlendirme sonucunda öğrencinin okuduğunu anlama düzeyinin 7. sınıf seviyesinde %13, 6. sınıf seviyesinde %20 ve 5. sınıf seviyesinde %50 olduğu tespit edilmiştir. Öğrencinin okuduğunu anlama becerilerinin geliştirmek için sunulacak öğretime 5. sınıf seviyesinden başlanmıştır. Hikâye haritası yöntemiyle 2.5 ay devam eden öğretimin sonunda öğrencinin okuduğunu anlama becerilerinde gelişme olduğu görülmüştür.

Anahtar sözcükler: Hikâye haritası yöntemi, okuduğunu anlama, okuduğunu anlama becerisi.

ABSTRACT

In this study, the effect of story map method on improving of reading comprehension skills of a student having lack of reading comprehension. The study was carried out on a student, suitably selected according to the aim of the study, in seventh class. The selected student was required to read the passages which are suitable to his level in Turkish text book. He was asked totally six questions including 3 basic and 3 deep comprehension questions. He was required to read the sub-class level reading passages because he had difficulty in reading and he was required to answer the questions about each reading passages. In the result of assessment done before application, it was determined that the student's reading comprehension level is %13 in the 7th class level, %20 in the 6th class level and %50 in the 5th class level.

* Dr., İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı.
e-mail: muammeryilmaz2000@yahoo.com

The teaching was started at the level of 5th class in order to improve the student's reading comprehension skills. It was seen that there was an improvement in student's reading comprehension skills in the result of teaching lasting 2.5 months with the method of story map.

Key words: Story map method, reading comprehension, reading comprehension skill.

1. GİRİŞ

Her ülkenin eğitimdeki temel hedefi günümüzün hızla değişen yapısına uygun bireyler yetiştirmektir. Günümüzde bilgi akışı çok hızlı olmaktadır. Bu bilgi akışına paralel olarak bilginin hızla işlenip ürüne dönüştürülmesi söz konusudur. Bunu yapacak olan da bilgi çağının istediği bireylerdir. Bilgi çağının bireyi araştırmacı, keşfedici, elde ettiği bilgiyi ürüne dönüştürebilen, yaratıcı niteliklere sahip olan ve çok yönlü düşünen kişidir. Bu özelliklere sahip bireyler seri bir şekilde okuma ve okuduğunu anlama becerilerini kazanmışlardır. Okumanın temel esası anlamaktır. Okuduğunu anlama, metinde anlatılmak istenileni algılamaktır.

Smith ve Dechant'a göre okuma, yazılı bir metnin yorumlanması sürecidir. Söz konusu yorumlamada iki şeye ihtiyaç vardır: Tanıma ve algılama. Tanıma; harflerin, kelimelerin tanınması olup, duyuşsal bir etkinliktir. Tanıma etkinliğini materyalin beyinde algılanması izler. Algılama sırasında bu materyal hem örgütlenir, anlamlandırılır, hem de bunların eski bilgilerle bağlantısı kurulur (Dökmen, 1994).

Okuduğunu anlama ise bir metnin anlamını bulma, onun üzerinde düşünme, nedenlerini araştırma, sonuçlar çıkarma ve değerlendirme biçimidir. Okuduğunu anlama, inceleme ve seçim yapma, bir karara varma, çevirme, yorumlama, öteleme, analiz-sentez yapma ve değerlendirme gibi zihin faaliyetlerini içine almaktadır (Güneş, 2000). Okuduğunu anlama, metinlerde verilmek istenilen düşünceleri çözmek ve bunlara anlam yüklemektir. Okuma ve anlama birbirini tamamlayan kavramlardır.

Okuyucular, metni okuduktan sonra, sahip oldukları bilgi ile metinde sunulan bilgi arasında köprü kurmaktadır. Okuduğunu anlama, okuyucunun metinden ne anladığına bağlıdır (Lerner, 2000). Okuduğunu anlama; kişinin zekâ düzeyi, öğrenim durumu, öğrendiği bilgi ile kavramların yerindeliği ve doğruluğu, kelime dağarcığı, bilgi işlem hızı gibi faktörler etki etmektedir (Güleryüz, 2004). İyi bir anlama için okuyucu, bir parçada paragraflar arasında, bir paragrafta ise cümleler arasındaki ilişkileri anlamalıdır (Miller, 1972). İyi okuyucular aktiftirler, okuduklarından nasıl anlam çıkarı-

lacağını bilirler, metindeki düşünceleri genişletirler. Böylece anlamalarına yardım ederler. Okuma becerisi zayıf okuyucuların ise birçoğunda anlama problemi vardır. Çünkü onlar metindeki kelimeleri doğru bir şekilde tanıyamazlar. Onlar dikkatlerini kelimenin anlamından başka bir yöne, yani kelimeyi seslendirmeye çevirirler (Salinger, 2003).

Okuduğunu anlama okumadaki başarının temelini oluşturmaktadır. Okuyucunun asıl amacı okuduğu metni anlamak olmalıdır. Okuduğunu anlama becerilerinin geliştirilmesi metnin okuyucu tarafından daha hızlı anlaşılmasına neden olacaktır. Bu durum okuyucunun okumaya karşı motivasyonunun artmasına da etki edebilir. Bunun için okunan metinden nasıl anlam çıkarılacağına bilinmesi gerekir. Bu doğrultuda özellikle Türkçe derslerinde çocukların anlama becerilerinin geliştirilmesi sağlanmalıdır. Öğretmen çocukların anlama becerilerini geliştirmede Hikâye haritası yöntemini kolaylıkla kullanabilir.

Okuduğunu anlama düşünmede olan bir ilerlemedir. Düşünce yapısının geliştirilmesi okuyucunun okuduğu metni daha iyi anlamasına neden olacaktır. Hikâye haritası yöntemi okuyucunun okuduğunu anlama becerilerini geliştirirken aynı zamanda düşüncesinin gelişmesini de sağlamış olmaktadır. Öğretmen, sınıf içerisinde öğrencilerin okuduğunu anlamasını metin ile ilgili okuduğunu anlama sorularına verdikleri cevaplara göre değerlendirmektedir. Bazı öğrenciler okuduğunu anlama sorularını rahat bir şekilde cevaplandırırken bazıları cevaplandırmada zorlanmaktadırlar. Cevabı metin içerisinde olan sorular, cevabı metin dışında olan sorular göre daha kolay cevaplandırılmaktadır. Çünkü cevabı metin içinde olan sorular alt bilişsel süreçleri, cevabı metin dışında olan sorular ise üst düzey bilişsel süreçleri içermektedir. Okuduğunu anlama becerisi gelişmemiş ya da az gelişmiş öğrenciler, özellikle cevabı metin dışında olan soruları cevaplandırmada zorlanmaktadırlar. Yapılan çalışmada hikâye haritası yönteminin okuduğunu anlama becerilerini geliştirmedeki etkisi ele alınmıştır. Bu sayede okuduğunu anlama problemi olan öğrencilerin, anlamayla ilgili sorunlarının giderilmesi hedeflenmiştir.

Hikâye Haritası Yöntemi

Hikâye haritası yöntemi okuduğunu anlama becerilerini geliştirmede yararlanılan bir yöntemdir. Literatürde “*Story Map*” olarak geçmektedir. Sorrell’e (1990) göre hikâye haritası yöntemi, hikâyenin parçalarının birbiriyle ilişkisini okuyucuya öğretmek ve okuyucunun dikkatini hikâyenin temel öğelerine çekmek amacıyla, hikâyenin temel öğelerinin şemalarla verilmesini içerir. Davis ve Mcpherson (1989) ise hikâye haritası yöntemini;

“öğretim planının amaçları için, hikâyenin öğelerinin bir kısmının ya da bütünüün arasındaki ilişkiyi grafik olarak sunmak” şeklinde tanımlanmaktadır. Hikâye haritası yönteminin amacı öğrencilerin metinleri anlamasını kolaylaştıran düşünce yapılarının gelişmesini sağlamaktır.

Hikâye haritası, fikirlerin anlaşılmasında ve okuma parçasındaki bilginin açık bir şekilde tanınmasında öğrencilere yardım eder.

Hikâye haritası yönteminde öğretmen okunan metinlerle hikâyenin öğeleri arasında ilişki kurmaları konusunda öğrencilere rehberlik etmektedir. Bunun yanında öğrencilere hikâyenin öğelerini analiz ettirebilir. Hikâyedeki karakterler, problemi çözme teşebbüsleri, sonuç, ana fikir üzerinde çocukları konuşturabilir, hikâyeyi dramatize ettirebilir, anlattırabilir, şema ve grafikler çizdirebilir. Hikâye haritası yöntemi öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerinin gelişmesini sağlar. Bunun yanında önemli ve önemsiz bilgileri ayırt etmede, dikkati önemli unsurlar üzerinde yoğunlaştırmada, etkili katılımı sağlamada, bilgileri organize bir şekilde uzun süreli hafızaya yerleştirmede, ön bilgileri aktif hale getirmede, ileriye dönük tahminler yapmada ve metinler arası okumada oldukça etkilidir (Akyol, 1999).

Bazı öğrenciler kısa bir hikâyenin karakterlerini anlayabilirken, bazıları anlayamamaktadır. Bu yüzden öğretmenler, öğrencilerin metni anlamalarına yardımcı olabilecek yöntemleri araştırmalıdır. İşte bu yöntemlerden birisi hikâye haritasıdır. Hikâye haritası, öğrencilere hikâyenin içindeki bir yol olarak gösterilebilir (Smith, 1990).

Hikâye haritasının okuduğunu anlama becerilerinin geliştirmedeki etkisiyle ilgili birçok araştırma yapılmıştır. Gardill ve Jitendra (1999) yaptıkları araştırmada hikâye haritası yönteminin okuduğunu anlamaya etkisini incelemişlerdir. Araştırma 6 ve 8. sınıf öğrencilerinden öğrenme güçlüğü olan 6 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Araştırmaya katılan bütün öğrenciler kişisel eğitim programı ve okuma öğretimi almıştır. Araştırmada birkaç kritik nokta temel alınmıştır:

1. Öğrenciler Pensilvanya özel eğitimi tarafından akademik yetenekler konusunda öğrenme yetersizliği olan öğrenciler olarak belirlenmiştir.

2. Öğrenciler, öğretmen tarafından okuduğunu anlama güçlüğüne sahip öğrenciler olarak tespit edilmiştir.

3. Öğrencilerin kelime tanıma testindeki puanları belirlenmiştir.

Öğrencilerin anlama puanları kendi sınıf seviyelerinden 2 sınıf daha aşağı olarak tespit edilmiştir. Araştırmanın başlangıcında 16 öğrenci belir-

lenmiş daha sonra kelime tanıma ve okuduğunu anlama kriterlerine uygun olarak 6 öğrenci seçilmiştir. Araştırmanın kriterlerine uygun olarak seçilen öğrencilere hikâye haritası yöntemiyle öğretim sunulmuştur. Öğretim 40-50 dakikalık dersler halinde 14 ila 20 haftalık periyotlarla devam etmiştir. Araştırma sonunda 6 öğrencinin temel anlama performanslarında ve dilbilgisi yeteneklerinde artış olduğu gözlenmiştir.

Idol (1987), yaptığı çalışmada hikâye haritası yönteminin okuduğunu anlama üzerindeki etkisini incelemiştir. Araştırma öğrenme güçlüğü olan 3 ve 4. sınıf öğrencilerinden seçilen 5 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Bu öğrencilerle deney grubu oluşturulmuştur. Seçilen 5 öğrencide okuduğunu anlama problemine sahiptir. Kontrol grubu için ise 3 ve 4. sınıftan 11 öğrenci seçilmiştir. Deney grubundaki öğrencilere hikâye haritası yöntemiyle öğretim sunulmuştur. Öğrencilere önce hikâyeler sessiz olarak okutulmuş sonra hikâye haritası gösterilmiştir. Gösterilen hikâye haritasının bir kopyası her bir öğrenciye verilmiş, öğrencilerden hikâye ile ilgili soruları cevaplandırmaları istenmiştir. Kontrol grubundaki öğrencilere ise hikâye okutulmuş ve hikâye ile ilgili soruları cevaplandırmaları istenmiştir. Her iki gruba da 21 hikâye metni okutulmuştur. Araştırmanın sonunda her iki gruptaki öğrencilerin okuduğunu anlamaları karşılaştırılmış, deney grubundaki öğrencilerin okuduklarını anlamalarında %75 iyileşme olduğu görülmüştür

Dimino, Gersten, Carnine ve Blake (1990), 9. sınıf öğrencilerinden seçilen 32 öğrenci üzerinde yaptıkları araştırmada hikâye haritası yönteminin okuduğunu anlama üzerine etkisini incelemişlerdir. Araştırmada denek olarak kullanılan öğrencilerin 6 tanesi özel eğitim alan öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmada deney ve kontrol grupları oluşturulmuş, deney grubundaki öğrencilere hikâye haritası yöntemiyle, kontrol grubundaki öğrencilere ise geleneksel öğretim yöntemiyle eğitim verilmiştir. Araştırmanın başında öğrencilerin performansları hikâye haritasıyla ilgili sorular, temel sorular, hikâyenin anlatılması ve hikâye metni ile ilgili sorular olmak üzere 4 alanda ölçülmüştür. Daha sonra 4 hafta devam edecek olan uygulamaya başlanmıştır. Uygulama sonunda deney ve kontrol grupları karşılaştırılmış, deney grubundaki öğrencilerin okuduğunu anlama seviyelerinin kontrol grubundaki öğrencilerden daha iyi olduğu görülmüş, hikâye haritası yönteminin okuduğunu anlama becerilerini geliştirmede etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır

Yapılan birçok araştırma hikâye haritası yönteminin okuduğunu anlama becerilerinin geliştirilmesinde etkili olduğunu göstermektedir. Bu çalışmada ilköğretim II. kademedeki okuduğunu anlama problemi olan öğrenci-

lerin, okuduğunu anlama becerilerini geliştirmede hikâye haritası yönteminin etkisi araştırılmıştır.

1.2. Problem Cümlesi

İlköğretim 7. sınıf öğrencilerinin, okuduğunu anlama becerilerini geliştirmede hikâye haritası yönteminin etkililik derecesi nedir?

1.3. Alt Problemler

1. İlköğretim 7. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama düzeyi nedir?
2. İlköğretim 7. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama becerilerini geliştirmede hikâye haritası yöntemi ne derecede etkilidir?

1.4. Sınırlılıklar

1. Araştırma; 2004-2005 öğretim yılında Ankara/Mamak ilçesinde ilköğretim 7. sınıfta okuyan 1 öğrenciden elde edilen verilerle,
2. Öğrencinin okuduğunu anlama becerilerini geliştirme işlemlerinin yapıldığı ortamın fiziksel şartlarıyla sınırlıdır.
3. Araştırmada öğrencinin geçmiş yaşantıları, ailesinin sosyo-ekonomik düzeyi ve eğitim düzeyi dikkate alınmamıştır.
4. İlköğretim Türkçe ders kitaplarından seçilen metinlerin, hangi sınıf seviyesinden seçilmişse o sınıf düzeyine uygun olduğu kabul edilmiştir.

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, verilen toplanma araçları, verilerin toplanması ve analizine yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma tek denekli deneysel bir araştırmadır.

2.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2004-2005 öğretim yılında Ankara ili Mamak ilçesi Gülveren İlköğretim Okulu 7. sınıf öğrencilerinden istenilen niteliklere uygun olarak seçilen 1 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın amacına uygun nitelikteki öğrencinin özellikleri:

- a. Okuduğunu anlama güçlüğüne sahip olan.
- b. Zekâ düzeyi normal olan.
- c. Okumaya engel teşkil eden herhangi fiziksel bir sorunu olmayan.

Öğrencinin Türkçe öğretmeniyle görüşülmüş, öğrencinin gerek zekâ yönünden gerekse fiziksel yönden bir sorunu bulunmadığı ancak okuduğunu anlamada biraz sorun yaşadığı bilgisine ulaşılmıştır. Ayrıca araştırmacı tarafından yapılan gözlem ve değerlendirmelerle bu bilgiler teyit edilmiştir. Uygulama öncesi okuduğunu anlamayı değerlendirmede öğrenci 7. sınıf seviyesindeki bir metinle ilgili 6 tane okuduğunu anlama sorusundan sadece 1 tanesini (basit anlama sorusunu) doğru cevaplandırmıştır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmaya temel teşkil eden veriler, öğrencinin okuduğunu anlama sorularına verdiği cevaplardan elde edilmiştir. Öğrencinin okuduğunu anlama düzeyinin belirlenmesinde May (1986) tarafından geliştirilen ölçek (Hata Analizi Envanteri) kullanılmıştır. Bu ölçek uzman görüşleri doğrultusunda Türkçeye uyarlanmıştır (Ek:1). Hata Analizi Envanteri; ortam ölçeği, seslendirme ölçeği ve soru ölçeği olmak üzere 3 tür ölçekten oluşmaktadır. Ortam ve seslendirme ölçeği ile okuyucunun kelime ve ses bilgisi değerlendirilirken, soru ölçeği ile okuyucunun anlama düzeyi belirlenmeye çalışılmaktadır. Araştırmada verilerin değerlendirilmesi soru ölçeğine göre yapılmıştır.

Soru ölçeği basit ve derinlemesine anlama olmak üzere iki tür sorudan oluşmaktadır. Basit anlama soruları, cevabı metin içerisinde olan alt bilişsel süreçleri içeren sorulardır. Örnek: “Yazar yolculuğa çıkarken yanımıza ne almamız gerektiğini söylüyor?” gibi. Derinlemesine anlama soruları ise cevabı metin dışında olan ve üst bilişsel süreçleri içeren sorulardır. Örnek: “Kitap okumak insana neler kazandırır?” gibi.

Basit anlama soruları için puanlama 0-2 arasındadır. Hiç cevaplanmayan sorular =0, cevabı kısmen verilen sorular =1, tam cevaplanan sorular =2 şeklinde puanlandırmayı içermektedir. Derinlemesine anlama soruları için puanlama 0-3 arasındadır. Hiç cevap verilmeyen sorular =0, cevabı kısmen verilen sorular =1, doğruya yakın ancak eksik cevaplanan sorular =2, tam ve etkili cevaplanan sorular =3 şeklinde puanlandırmayı içermektedir.

Uygulama ve değerlendirme süreçlerinde öğrenciye okutulan bütün metinler Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından onaylı ilköğretim Türkçe ders kitaplarından seçilmiştir. Öğrenciye sorulan okuduğunu anlama sorularının oluşturulmasında uzman görüşü alınmıştır. Uygulamada okutulan tüm metinler, ilköğretim 5. sınıf Türkçe ders kitabından seçilmiş hikâye türü metinlerdir.

2.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Öğrencinin okuduğunu anlama düzeyini tespit etmek için bir hafta uygulama öncesi, bir hafta da uygulama sonrası değerlendirme çalışmasına ayrılmıştır. İlk önce ilköğretim 7. sınıf Türkçe ders kitabından seçilen bir metin öğrenciye okutulmuş, okutulan metinle ilgili 3 tane basit, 3 tane de derinlemesine anlama olmak üzere toplam 6 tane okuduğunu anlama sorusu sorulmuştur. Öğrenci verilen okuma metnini hem okumada hem de okuduğunu anlama sorularını doğru cevaplandırmada zorlandığı için bir alt sınıf düzeyinden metinler okutulmuştur. Önce ilköğretim 6. sınıf, sonra da 5. sınıf düzeyinden seçilen bir metin okutulmuş ve öğrenciden metinle ilgili okuduğunu anlama sorularını cevaplandırması istenmiştir. Bu şekilde öğrencinin okuduğunu anlama düzeyinin tespitine çalışılmıştır. Öğrencinin okuduğunu anlama sorularına verdiği cevaplar soru ölçeğine göre puanlandırılmış, toplam puan yüzde olarak ifade edilmiştir.

Öğretime ilköğretim 5. sınıf Türkçe ders kitabından seçilen metinlerle başlamak üzere karar verilmiştir. Öğrenciye her hafta 2 saat olmak üzere toplam 20 saat (2.5 ay) hikâye haritası yöntemi ile öğretim sunulmuştur. Öğretim okul içerisinde, okul idaresinin belirlediği bir odada bireysel olarak verilmiştir. Uygulama Talim Terbiye Kurulu Başkanlığının onayladığı ilköğretim 5. sınıf Türkçe ders kitabından seçilen 10 hikâye türü metin ile yapılmıştır. Uygulamada okutulan metinler: Kitaplarımla Baş Başa, Küskün Ayıcık, Kelaynak Anlatıyor, Çocuklar Güney Kutbunda, Sinema, Düdük, Issız Ada, Koca Seyit, Bin Elli Yaşındaki Ağaç, Öğretmenin Sevinci.

Öğretime kısa metinlerle başlanmış, daha sonra uzun metinler kullanılmıştır. Öğretim sürecinde, okumaya başlamadan önce metin ile ilgili resimlerin öğrenci tarafından incelenmesi sağlanmıştır. Bu sayede öğrencinin metinde anlatılan olaylar hakkında ön bilgilerinin canlandırılması, aynı zamanda öğrencinin metinde anlatılan konuya dikkatinin çekilmesi hedeflenmiştir. İlgili metin öğrenciye sesli olarak okutulmuş, anlamını bilmediği kelimelerin anlamları açıklanmıştır. Öğrenciden bir kere de sessiz okuması istenmiştir. Sonra metinde anlatılan hikâyenin çözümlenmesi yapılmıştır. Hikâyenin çözümlenmesinde şu basamaklar takip edilmiştir:

- a) Olay nerede ve ne zaman geçiyor?
- b) Olayın karakterleri kimlerdir?
- c) Olay nasıl başlıyor?
- d) Olay nasıl devam ediyor?
- e) Sonuç

f) Ana fikir. Her bir metin için hikâye unsurlarının yazılı olduğu çalışma yaprakları oluşturulmuştur.

Metin okunduktan sonra öğrenciden yukarıda belirtilen hikâye unsurlarının yazılı olduğu çalışma yaprağındaki soruları cevaplandırması istenmiştir. Ayrıca öğrenciye okutulan her bir metinle ilgili okuduğunu anlama soruları sorulmuştur. Öğrencinin cevaplandırmada zorlandığı durumlarda araştırmacı ipuçları vermiştir. Her oturumda bir tane metnin hikâye haritasına göre çözümlenmesi yapılmıştır. Sonraki oturumda başka bir metnin hikâye haritasına göre çözümlenmesine geçilmiştir. Öğretimin sonunda ilköğretim 7, 6 ve 5. sınıf seviyelerinden seçilen hikâye türü metinlerle öğrencinin okuduğunu anlama düzeyi değerlendirilmiştir. Uygulama sonrası değerlendirme, uygulama öncesinde olduğu gibi her bir metinle ilgili 3 tane basit anlama, 3 tane de derinlemesine anlama olmak üzere toplam 6 tane okuduğunu anlama sorusuyla yapılmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın alt problemleri doğrultusunda toplanan verilere dayalı bulgular üzerinde durulmuştur.

Araştırmanın birinci alt problemine (İlköğretim 7. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama düzeyi nedir?) ait bulgular tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: Uygulama Öncesi Okuduğunu Anlama Düzeyi

	7. Sınıf	6. Sınıf	5. Sınıf
Sorulara Doğru Cevap Verme	% 13	% 20	% 50

Tablo 1 incelendiğinde öğrencinin 7. sınıf düzeyindeki bir metnin (Canım Kitap) okuduğunu anlama sorularına doğru cevap verme düzeyinin %13, 6. sınıf düzeyindeki bir metnin (Güvercinle Fare) okuduğunu anlama sorularına doğru cevap verme düzeyinin %20, 5. sınıf düzeyindeki bir metnin (Yukarıköylü Hamza) okuduğunu anlama sorularına doğru cevap verme düzeyinin ise %50 olduğu görülmektedir. Bu durumda öğrencinin okuduğunu anlama düzeyinin çok düşük olduğu söylenebilir. Çünkü öğrenci 6 tane okuduğunu anlama sorusundan (3 tanesi basit anlama sorusu, 3 tanesi derinlemesine anlama sorusu) sadece basit anlama sorularını ve bunların ise bazılarını doğru cevaplandırabilmiştir.

Araştırmanın ikinci alt problemine (İlköğretim 7. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama becerilerini geliştirmede hikâye haritası yöntemi ne derecede etkilidir?) ait bulgular ise tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2: Uygulama Sonrası Okuduğunu Anlama Düzeyi

Sorulara Doğru Cevap Verme	7. Sınıf	6. Sınıf	5. Sınıf
	%	%	%
	60	73	93

Tablo 2 incelendiğinde öğrencinin uygulama öncesi 7. sınıf seviyesindeki “Canım Kitap” isimli okuma parçasının okuduğunu anlama sorularına doğru cevap verme düzeyinin %13, uygulama sonrasında 7. sınıf seviyesindeki “Atla Kurdun Savaşı” isimli okuma parçasının okuduğunu anlama sorularına doğru cevap verme düzeyinin %60 olduğu,

Uygulama öncesi 6. sınıf seviyesindeki “Güvercinle Fare” isimli okuma parçasının okuduğunu anlama sorularına doğru cevap verme düzeyinin %20, uygulama sonrasında 6. sınıf seviyesindeki “Tanıklar Kayası” isimli okuma parçasının okuduğunu anlama sorularına doğru cevap verme düzeyinin %73 olduğu,

Uygulama öncesi 5. sınıf seviyesindeki “Yukarıköylü Hamza” isimli okuma parçasının okuduğunu anlama sorularına doğru cevap verme düzeyinin %50, uygulama sonrasında 5. sınıf seviyesindeki “Bizim Köyde Orman Yangını” isimli okuma parçasının okuduğunu anlama sorularına doğru cevap verme düzeyinin %93 olduğu görülmektedir.

Elde edilen bu bulgular öğrencinin okuduğunu anlama becerilerinde bir gelişmenin olduğunu ifade etmektedir. Çünkü öğrenci uygulama öncesi sadece basit anlama sorularının bazılarını doğru cevaplandırırken uygulama sonunda basit anlama sorularının yanında derinlemesine anlama sorularını da doğru cevaplandırmıştır. Öğrenci uygulama öncesi 7. sınıf seviyesindeki okuduğunu anlama sorularından sadece 1 tane basit anlama sorusunu doğru cevaplandırırken, uygulama sonunda 3 tane basit, 1 tane derinlemesine anlama sorusunu doğru cevaplandırmıştır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen bulgular, okuduğunu anlama becerilerini geliştirmede hikâye haritası yönteminin etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Uygulama öncesi okuduğunu anlama düzeyi 5. sınıf seviyesinde %50 olarak tespit edilen öğrencinin, hikâye haritası yöntemiyle sunulan öğretimin sonunda 5. sınıf seviyesinde %93’e, 6. sınıf seviyesinde %73’e, 7. sınıf seviyesinde %60’a çıktığı tespit edilmiştir.

Elde edilen sonuç, konuyla ilgili daha önce yapılmış çalışmalarla karşılaştırıldığında benzer sonuçların elde edildiği görülmektedir. Gardill ve

Jitendra (1999); Dimino, Gersten, Carnine ve Blake (1990); Gurney, Gersten, Dimino ve Carnine (1990); Idol (1987); Reutzel (1986), yaptıkları araştırmalarda, hikâye haritası yönteminin okuduğunu anlama becerilerinin geliştirilmesinde etkili olduğunu belirtmişlerdir. Yapılan çalışmada da hikâye haritası yönteminin okuduğunu anlama becerilerini geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bakımdan bu çalışma yukarıda belirtilen araştırmacıların ulaştıkları sonuçları destekleyici durumdadır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulardan hareketle şu önerilere yer verilebilir:

1. Okuduğunu anlama güçlüğü olan öğrencilerin, okuduğunu anlama becerilerini geliştirmede hikâye haritası yöntemi kullanılabilir.
2. Hikâye haritası yöntemi ve okuduğunu anlama becerilerine etkisi konusunda öğretmenlere tanıtıcı bilgiler verilebilir.
3. Okuduğunu anlama güçlüğü çeken öğrencilerin ailelerine de hikâye haritası yöntemini evde çocuklarına nasıl uygulayacakları hakkında bilgi verilebilir.
4. Alt sınıflardan başlayarak (1, 2 ve 3. sınıf) Türkçe derslerinde metinlerin hikâye haritası yöntemine göre işlenmesi, öğrencilerin küçük yaşlardan itibaren okuduğunu anlama becerilerinin gelişmesine katkı sağlayabilir.

6. KAYNAKLAR

- Akyol, H. (1999). Hikâye Haritası Yöntemiyle Metin Öğretimi. Milli Eğitim Dergisi, 142, 55-57.
- Bakırcıoğlu, R. (2001). İlköğretim 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabı. Ankara: Özgün Matbaacılık.
- Davis, Z. T. ve Mcpherson, M. D. (1989). Story Map Instruction: A Road Map For Reading Comprehension. The Reading Teacher, 43, 232-239.
- Dana, G., Gersten, R., Dimino, J. ve Douglas, C. (1990). Story Gramer: Effective Literature Instruction For High School Students With Learning Disabilities. Journal Of Learning Disabilities, 23, 335-348.
- Davis, Z. T. (1994). Effects Of Prereading Story Mapping On Elementary Readers Comprehension. Journal Of Educational Research, 87, 353-360.
- Dimino, J., Gersten, R., Carnine, D., Blake, G. (1990). Story Gramer: n Approach For Promoting At Risk Secondary Students' Compehension Of Literature. The Elementary School Journal, 91, 19-32.
- Gardill, M. C., Jitendra, A. K. (1999). Advanced Story Map Instruction: Effects On Reading Comprehension Of Students With Learning Disabilities. The Journal Of Special Education, 33, 2-17.

-
- Güneş, F. (2000). Okuma Yazma Öğretimi ve Beyin Teknolojisi. Ankara: Ocak Yayınları.
- Güleryüz, H. (2004). Yaratıcı Beyin Gücü ve Okuma Yetişiği. Ankara: Tek Ağaç Yayınları.
- Gül, M., Köktürk, M. (2001). İlköğretim 7. Sınıf Türkçe Ders Kitabı. Ankara: Yıldırım Yayınları.
- Idol, L. (1987). Group Story Mapping: A Comprehension Strategy For Both Skilled And Unskilled Readers. *Journal Of Learning Disabilities*, 20, 196-205.
- Kapulu, A. (2003). İlköğretim 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı. Ankara: Koza Yayınları.
- Lerner, J. W. (2000). *Learning Disabilities Theories Diagnosis And Teaching Strategies*. New York: Houghton Mifflin Company.
- Miller, W. H. (1972). *The First R Elementary Reading Today*. New York: Holt Rinehart And Winston Inc.
- May, Frank B. (1986). *Reading As Communication: An Interactive Approach*. Columbus Ohio: Merrill Publishing Company.
- Özdemir, E. (1987). *İlkokul Öğretmenleri İçin Türkçe Öğretimi Kılavuzu*. İstanbul: İnkılap Kitapevi.
- Reutzel, D. R. (1986). Investigating A Synthesized Comprehension Instructional Strategy: The Cloze Story Map. *Journal Of Educational Research*, 79, 343-349.
- Robinson, R., Good, T. L. (1987). *Becoming On Effective Reading Teacher*. New York: Harper And Row Publishers.
- Salinger, T. (2003). Helping Older Struggling Readers. *Preventing School Failure*, 47, 79-85.
- Smith, C. B. (1990). Story Map: Setting, Plot, Mood, Theme. *The Reading Teacher*, 44, 178-179.
- Sorrell, A. L. (1990). Three Reading Comprehension Strategies: Tells, Story Mapping and QARS. *Academic Therapy*, 25, 359-368.

Ek: 1

Hata Analizi Envanteri: Soru Ölçeği

Sorular ve Cevaplar		Açıklama	Puan	Ölçüm Kriterleri
Soru		...Anlama Sorusu		Basit Anlama Soruları İçin; Hiç cevaplanmayan sorular = 0 Cevabı kısmen verilen sorular = 1 Tam cevaplanan sorular = 2 Derinlemesine Anlama Soruları İçin; Hiç cevap verilmeyen sorular = 0 Cevabı kısmen verilen sorular = 1 Doğruya yakın ancak eksik cevaplanan sorular = 2 Tam ve etkili cevaplanan sorular = 3
Cevap				
Soru		...Anlama Sorusu		
Cevap				
Soru		...Anlama Sorusu		
Cevap				
Toplam				
Yüzde				

* * * *